

Fondovi Europske unije, prilike i mogućnosti za rast gospodarstva : dio I: Vrste EU fondova

Šimunković, Mario

Source / Izvornik: **Suvremena trgovina, 2016, 41, 64 - 66**

Journal article, Accepted version

Rad u časopisu, Završna verzija rukopisa prihvaćena za objavljivanje (postprint)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:209:177947>

Rights / Prava: [In copyright](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2021-05-08**

eBUS

**European
Business School Zagreb**

Europska
poslovna škola Zagreb

Repository / Repozitorij:

[Repository of the European Business School Zagreb](#)

Fondovi Europske unije, prilike i mogućnosti za rast gospodarstva (Dio I: Vrste EU fondova)

Mario Šimunković, mag. oec.

Visoka škola Nikola Šubić Zrinski

U posljednje vrijeme fondovi Europske unije sve su popularnija tema. Neprestano olakšavanje procedura i pravila omogućuje sve većem broju gospodarskih subjekata natjecanje za navedena sredstva. Ipak, za povlačenje sredstava potrebno je poznavati zakonsku regulativu, poznavati ključne prioritete za financiranje i poznavati razlike među fondovima.

U šest nastavaka biti će predstavljene mogućnosti financiranja od vrsta EU fondova, preko mogućnosti financiranja iz EU fondova, osnova projektnog planiranja, izrade projektnog prijedloga, evaluacije projekata do implementacije projekta.

Primarni cilj ovog članka je predstaviti temeljne pojmove, ključne ciljeve i prioritete financiranja i glavne fondove Europske unije.

Hrvatska u odnosu na zemlje članice EU

Članstvo Hrvatske u Europskoj uniji otvorilo je mogućnosti korištenja fondova koji služe smanjenju razlika razvijenosti država članica. EU je podijeljena na tri različite kategorije regija prema razvijenosti: (1) razvijenije regije, čiji je BDP po stanovniku veći od 90% prosjeka EU-a; (2) tranzicijske regije, čiji je BDP po stanovniku između 75% i 90% prosjeka EU-a; i (3) manje razvijene regije, čiji je BDP po stanovniku manji od 75% prosjeka EU-a.

Hrvatska je podijeljena na dvije regije (za potrebe službene statistike u zemljama članicama Europske unije): Kontinentalna Hrvatska i Jadranska Hrvatska. Obje regije imaju BDP po stanovniku manji od 75% prosjeka EU-a. Zbog toga nam je u financijskom razdoblju od 2014. do 2020. godine iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova na raspolaganju ukupno 10,676 milijardi eura.

Ključni ciljevi i prioriteti

Izbijanje gospodarske krize 2008. godine potaknulo je poduzimanje odlučnih i održivih mjera. Kratkoročni cilj EU je uspješan izlaz iz krize, a dugoročni cilj je ostvariti pametan, održiv i uključiv gospodarski rast, te uspostaviti bolji sustav upravljanja za budućnost.

EU je postavila pet ključnih ciljeva u strategiji „Europa 2020“, ključnom dokumentu za razdoblje od 2010. do 2020. godine, a koji trebaju biti ostvareni do 2020. godine: (1) zaposleno je 75% stanovništva u dobi od 20 do 64 godine; (2) 3% BDP-a EU-a ulaže se u istraživanje i razvoj; (3) emisije stakleničkih plinova smanjene su za 20 % (ili čak 30 %, uz odgovarajuće uvjete) u odnosu na 1990. godinu, 20% energije crpi se iz obnovljivih izvora i energetska učinkovitost povećana je za 20%; (4) stopa ranog napuštanja školovanja manja je od 10% i barem 40% osoba u dobi od 30 do 34 godine završilo je visokoškolsko obrazovanje; i (5) barem 20 milijuna ljudi manje živi u siromaštvu ili u opasnosti od siromaštva i socijalne isključenosti.

EU financira širok raspon projekata i programa u područjima kao što su: regionalni i urbani razvoj, zapošljavanje i socijalna uključenost, poljoprivreda i ruralni razvoj, pomorska i ribarstvena politika, istraživanje i inovacije, te humanitarna pomoć.

Zajednički prioriteti Europske unije su: (1) poticanje prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima, (2) jačanje isplativosti i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama, (3) promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, dobrobiti životinja te upravljanja rizikom u poljoprivredi, (4) obnavljanje, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom, (5) promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru, i (6) promicanje društvene uključenosti, suzbijanja siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima.

Prioriteti Republike Hrvatske za financiranje iz ESI fondova u razdoblju od 2014. do 2020. godine su: potaknuti potencijal za pametni rast, povećati pokrivenost širokopojasnom mrežom i korištenje e-usluga, povećati konkurentnost malog i srednjeg poduzetništva, uključujući u poljoprivredi i ribarstvu, povećati energetske učinkovitost i korištenje obnovljivih izvora energije, smanjiti osjetljivosti na klimatske promjene i poboljšati mjere zaštite, ispunjavanje EU standarda u gospodarenju vodama i otpadom, očuvanje biološke raznolikosti i održivo upravljanje Naturom 2000, razvoj multimodalnih i interoperabilnih prometnih veza, povećati zapošljivost, obrazovanje usklađeno s potrebama tržišta rada, povećati socijalnu jednakost i smanjiti broj ljudi u riziku od siromaštva i povećati učinkovitost i djelotvornost javne uprave i pravosuđa

Fondovi EU

Europski fondovi su zamišljeni kao financijski instrumenti koji podupiru provedbu pojedine politike Europske unije u zemljama članicama. Zbog toga je, po nekima, najznačajnija politika koje provodi Europska unija upravo Kohezijska politika koja je usmjerena na poticanje otvaranja radnih mjesta, poslovne konkurentnosti, gospodarskog rasta, održivog razvoja te poboljšanja kvalitete života građana svih regija i gradova Europske unije.

Kohezijska politika Europske unije financira se iz 3 glavna fonda:

- **Kohezijski fond (KF)** – cilja na države članice čiji je bruto nacionalni dohodak po stanovniku manji od 90% prosjeka Europske unije te financira projekte iz područja prometa i okoliša. Unatoč tome što Kohezijski fond uglavnom financira velike nacionalne projekte tijela javne vlasti, za poslovni sektor može sudjelovati u postupcima javne nabave za isporuku dobara i usluga ili za obavljanje radova.
- **Europski fond za regionalni razvoj (EFRR)** – za cilj ima ojačati ekonomsku i socijalnu koheziju u Europskoj uniji te smanjiti razvojne razlike između njenih regija. Posebnu pažnju posvećuje konkretnim teritorijalnim karakteristikama, a djelovanje je oblikovano tako da smanji gospodarske, ekološke i socijalne probleme u urbanim područjima, posebno s fokusom na održivi urbani razvoj. Također, uglavnom je usmjeren na infrastrukturne investicije, investicije u proizvodnji s ciljem otvaranja radnih mjesta te na lokalni razvoj i razvoj malog i srednjeg poduzetništva.

- **Europski socijalni fond (ESF)** – potiče zapošljavanje i mogućnosti zaposlenja u Europskoj uniji.

Europski fond za regionalni razvoj i Europski socijalni fond poznati su i pod nazivom strukturni fondovi.

Osim navedenih, u financijskom razdoblju od 2014. do 2020. godine na raspolaganju su i:

- Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR)
- Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR)

Svih pet fondova imaju zajednički naziv Europski strukturni i investicijski fondovi (ESI fondovi).

Operativni programi

Operativni programi ***Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.*** i ***Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020.*** predstavljaju okvir za korištenje dodijeljenih sredstava iz ESI fondova. Ovi dokumenti predstavljaju značajan okvir za korištenje fondova.

Operativnim programom *Konkurentnost i kohezija* provodi se kohezijska politika EU-a i doprinosi cilju *Ulaganje za rast i radna mjesta* kroz poticanje ulaganja u infrastrukturne investicije i pružanje potpore razvoju poduzetništva i istraživačkih djelatnosti. Prioriteti unutar ovog operativnog programa su: jačanje gospodarstva primjenom istraživanja i inovacija, korištenje informacijske i komunikacijske tehnologije, poslovna konkurentnost, promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije, klimatske promjene i upravljanje rizicima, zaštita okoliša i održivost resursa, povezanost i mobilnost, socijalno uključivanje i zdravlje, obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje i tehnička pomoć.

Operativnim programom *Učinkoviti ljudski potencijali* pridonosi se rastu zapošljavanja i smanjenju nejednakosti, socijalne isključenosti i siromaštva. Prioriteti unutar ovog operativnog programa su: visoka zapošljivost i mobilnost radne snage, socijalno uključivanje, obrazovanje i cjeloživotno učenje, pametna administracija i tehnička pomoć.

Svakako je preporučljivo proučiti navedene programe koji su dostupni na Internet stranici www.strukturnifondovi.hr uz druge korisne dokumente.

Zaključak

Razumijevanje ključnih ciljeva i prioriteta Europske unije koji se financiraju preko fondova uvelike će olakšati odluku o prijavi na otvorene natječaje zbog lakšeg snalaženja u temeljnim zahtjevima pojedinog natječaja, ali i zbog uzajamnog odnosa gospodarstva i fondova Europske unije. Dok Europska unija omogućava gospodarstvu pomoć kroz sufinanciranje, gospodarstvo time ostvaruje temeljne ciljeve zacrtane u strategiji „Europa 2020“.

Izvori grafova:

- Bruto domaći proizvod po stanovniku kao postotak od prosjeka EU 28.

http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Gross_domestic_product_%28GDP%29_per_inhabitant_in_purchasing_power_standard_%28PPS

[%29, by NUTS level 2 region, 2013 %28%C2%B9%29 %28%25 of the EU-28 average, EU-28 %3D 100%29_RYB15.png](#)

- Europski strukturni i investicijski fondovi

Izrada autora